

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการเพาะเลี้ยงและการผลิตไหมป่า *Cricula trifenestrata*

ธีระยุทธ นาคแดง^{1/}, ศิวาลัย สิริมังครารัตน์^{2/}, ดุสิต โพธิ์จันทร์^{3/}, และมงคล ต๊ะอุ๋น^{4/}

- ^{1/}สาขาพืชสวน ภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากรการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002
^{2/}สาขาภูมิวิทยา ภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากรการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002
^{3/}ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 5 จ.ขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000
^{4/}สาขาทรัพยากรที่ดินและสิ่งแวดล้อม ภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากรการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 40002

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและศึกษาการเจริญเติบโตของไหมป่ากินใบอะโวคาโด *Cricula trifenestrata* สู่การพัฒนาเป็นแหล่งอาหารโปรตีนของชุมชน จากการสำรวจและรวบรวมไหมป่า *C. trifenestrata* รวมทั้งพืชอาหาร ในเขตพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างปี พ.ศ. 2553-2554 พบไหมป่าชนิดนี้มากในเขตจังหวัด ขอนแก่น และศรีสะเกษ โดยพบทั้งระยะหนอนและระยะดักแด้ ส่วนพืชอาหารหลักได้แก่ มะม่วงหิมพานต์ (*Anacardium occidentale* Linn.) ซึ่งพบทุกพื้นที่ที่ทำการสำรวจ การศึกษาวจรชีวิตไหมป่า *C. trifenestrata* ด้วยใบมะม่วงหิมพานต์ ในสภาพห้องปฏิบัติการ (เลียนแบบสภาพธรรมชาติ) ที่อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 14-32 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ 55-70 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเพาะเลี้ยงด้วยพืชอาหารหลัก (ใบมะม่วงหิมพานต์) มีวงจรชีวิตอยู่ระหว่าง 75-91 วัน มีการเจริญเติบโต 4 ระยะ คือ ระยะไข่ (9-11 วัน) ระยะหนอนมี 5 วัย (26-31 วัน) ระยะดักแด้ (34-37 วัน) และระยะตัวเต็มวัย (6-11 วัน) ส่วนการเพาะเลี้ยงเพื่อเพิ่มปริมาณด้วยใบมะม่วงหิมพานต์ในสภาพธรรมชาตินั้น เฉพาะที่เริ่มเลี้ยงในระยะหนอนที่โตเต็มที่เท่านั้นที่สามารถเข้าดักแด้และพัฒนาเป็นตัวเต็มวัยได้ ผลผลิตไข่ต่อแม่เฉลี่ยเท่ากับ 125.22 ฟอง เปอร์เซ็นต์ไข่ฟักเท่ากับ 11.74 เปอร์เซ็นต์ สำหรับการเปรียบเทียบพืชอาหารหลักและพืชอาหารรองนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาเทคนิคและวิธีการ